

Spojené věci T-122/07 až T-124/07

Siemens AG Österreich a i. proti Európskej komisii

„Hospodárska súťaž — Kartely — Trh s projektmi týkajúcimi sa rozvádzačov izolovaných plynom — Rozhodnutie, ktorým sa konštatuje porušenie článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP — Rozdelenie trhu — Účinky vnútri spoločného trhu — Pojem nepretržité porušenie — Dĺžka trvania porušenia — Premlčanie — Pokuty — Proporcionalita — Horná hranica 10% obratu — Solidárna zodpovednosť za zaplatenie pokuty — Poľahčujúce okolnosti — Spolupráca — Právo na obhajobu“

Rozsudok Všeobecného súdu (druhá komora) z 3. marca 2011 II - 806

Abstrakt rozsudku

1. *Hospodárska súťaž — Správne konanie — Rozhodnutie Komisie, ktorým sa konštatuje porušenie — Povinnosť Komisie predložiť dôkaz o porušení a o dĺžke jeho trvania — Rozsah dôkazného bremena*
(Článok 81 ods. 1 ES; nariadenie Rady č. 1/2003)

2. *Hospodárska súťaž — Kartely — Narušenie hospodárskej súťaže — Kritériá posúdenia — Protisúťažný predmet — Dostatočnosť so zreteľom na konštatovanie porušenia*
(Článok 81 ods. 1 ES)
3. *Hospodárska súťaž — Kartely — Porušenie — Jednotná povaha porušenia — Kritériá posúdenia*
(Článok 81 ods. 1 ES; Dohoda o EHP, článok 53)
4. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Zásada individualizácie sankcií — Zosúladenie s pojmom podnik*
(Článok 81 ods. 1 ES)
5. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Výška — Určenie — Kritériá — Zohľadnený obrat*
(Článok 81 ods. 1 ES)
6. *Hospodárska súťaž — Pravidlá Spoločenstva — Porušenie, ktorého sa dopustila dcérska spoločnosť — Pripísanie materskej spoločnosti — Dôkazné bremeno Komisie — Hranice*
(Článok 81 ods. 1 ES)
7. *Hospodárska súťaž — Pravidlá Spoločenstva — Porušenia — Pripísanie — Pripísanie porušenia, ktorého sa dopustila dcérska spoločnosť, materskej spoločnosti — Hranice*
(Článok 81 ods. 1 ES; Dohoda o EHP článok 53)
8. *Hospodárska súťaž — Kartely — Podnik — Pojem — Hospodárska jednotka — Pripísanie porušení — Materská spoločnosť a dcérske podniky — Solidárna zodpovednosť dotknutých spoločností*
(Článok 81 ods. 1 ES; Dohoda o EHP, článok 53; nariadenie Rady č. 1/2003, článok 23 ods. 2)
9. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Výška — Určenie — Kritériá — Zohľadnenie celosvetového obratu dosiahnutého s predajom tovarov, ktoré sú predmetom porušenia — Prípustnosť — Podmienky*
(Nariadenie Rady č. 17, článok 15)
10. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Výška — Určenie — Miera voľnej úvahy vyhradená Komisii*
(Článok 81 ods. 1 ES)

11. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Výška — Určenie — Maximálna výška — Výpočet — Obrat, ktorý sa má zohľadniť — Celkový obrat všetkých spoločností tvoriacich hospodársky subjekt, ktorý koná ako podnik*
(Článok 81 ods. 1 ES; nariadenie Rady č. 1/2003, článok 23 ods. 2 a 3)

12. *Hospodárska súťaž — Pravidlá Spoločenstva — Porušenie, ktorého sa dopustila dcérska spoločnosť — Pripísanie materskej spoločnosti — Účinky — Zachovanie individuálnej zodpovednosti dcérskej spoločnosti*
(Článok 81 ods. 1 ES)

13. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Výška — Určenie — Kritériá — Poľahčujúce okolnosti — Miera voľnej úvahy vyhradená Komisii*
(Článok 81 ods. 1 ES; nariadenie Rady č. 1/2003, článok 23; oznámenie Komisie 98/C 9/03, bod 3)

14. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Výška — Určenie — Poľahčujúce okolnosti — Rozsah*
(Článok 81 ods. 1 ES; nariadenie Rady č. 1/2003, článok 23; oznámenie Komisie 98/C 9/03)

15. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Výška — Určenie — Neuloženie alebo zníženie pokuty výmenou za spoluprácu obvineného podniku — Nevyhnutnosť konania, ktoré Komisii ulahčilo zistenie porušenia*
(Článok 81 ods. 1 ES; nariadenie Rady č. 1/2003, článok 23; oznámenie Komisie 2002/C 45/03)

16. *Hospodárska súťaž — Správne konanie — Rešpektovanie práva na obhajobu — Dosah zásady — Hranice — Právo podniku vypočuť svedkov v jeho neprospech — Vylúčenie*
(Článok 81 ods. 1 ES)

17. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Výška — Určenie — Voľná úvaha Komisie — Súdne preskúmanie — Konštatovanie protiprávnosti — Nevyhnutnosť, aby sa Všeobecný súd vyjadril k zmene rozhodnutia na základe svojej neobmedzenej právomoci*
(Článok 229 ES)

1. Účastníkovi konania alebo orgánu, ktorý sa domáha porušenia súťažných pravidiel, prislúcha predložiť dôkaz, ktorý po právnej stránke dostatočne preukazuje skutkové okolnosti tvoriace porušenie, a podniku, ktorý uplatňuje prostriedok obrany proti konštatovaniu porušenia, prináleží predložiť dôkaz, že podmienky uplatnenia tohto prostriedku obrany sú splnené, takže uvedený orgán sa bude musieť oprieť o iné dôkazné prostriedky.

porušenia, ktorej preukázanie prináleží Komisii, nezávisle od toho, či napadnutie týchto skutočností je takisto súčasťou prostriedku obrany založeného na premlčaní. Na druhej strane je tento záver odôvodnený skutočnosťou, že nepremlčanie vyšetrovania Komisie predstavuje podľa ustanovení nariadenia č. 1/2003 objektívne zákonné kritérium vyplývajúce zo zásady právnej istoty, a teda podmienku platnosti každého rozhodnutia o uložení sankcie. Komisia je totiž povinná toto nariadenie dodržiavať aj v prípade, že podnik v tejto súvislosti nepoužije prostriedok obrany.

Zásada, podľa ktorej musí Komisia preukázať všetky zložky porušenia vrátane jeho dĺžky trvania, ktoré by mohli mať vplyv na jej konečné závery, pokiaľ ide o závažnosť uvedeného porušenia, nie je spochybnená skutočnosťou, že dotknuté podniky uviedli prostriedok obrany založený na premlčaní, ktorého dôkazné bremeno v zásade samy znášajú. Uplatnenie takéhoto prostriedku obrany totiž nevyhnutne predpokladá, že dĺžka trvania porušenia, ako aj dátum jeho ukončenia boli preukázané. Samotné tieto okolnosti pritom v tejto súvislosti neodôvodňujú prenesenie dôkazného bremena na uvedené podniky. Na jednej strane dĺžka trvania porušenia, teda pojem, ktorý predpokladá, že je známy dátum jeho ukončenia, predstavuje jednu zo základných zložiek

Toto rozdelenie dôkazného bremena sa však môže odlišovať v rozsahu, v akom skutkové okolnosti, ktoré uvádza jeden účastník konania, môžu byť takej povahy, že by druhého účastníka konania zaväzovali predložiť vysvetlenie alebo odôvodnenie, ktorých nepredloženie by umožňovalo dospieť k záveru, že dôkaz bol predložený. Najmä v prípadoch, keď Komisia predložila dôkaz o existencii dohody, prislúcha podnikom, ktoré sa tejto dohody zúčastnili, aby predložili dôkaz o dištancovaní sa od takejto dohody, ktorý musí preukazovať jasnú vôľu, o ktorej

boli informované aj ostatné podniky, nezúčastniť sa tejto dohody.

zhodnosť podnikov, ktoré sa ho zúčastnili, a zhodnosť spôsobov jeho vykonania. Ďalšími relevantnými kritériami sú zhodnosť fyzických osôb zapojených do kartelu na účet podnikov a zhodnosť geografickej oblasti pôsobnosti dotknutých postupov.

(pozri body 52 – 55, 60)

(pozri bod 90)

2. Zo znenia článku 81 ods. 1 ES vyplýva, že dohody medzi podnikmi sú zakázané, ak majú protisúťažný cieľ, a to bez ohľadu na ich účinok. V dôsledku toho sa v prípade, že je preukázaný protisúťažný predmet vytýkaných správání, nevyžaduje, aby došlo k skutočným protisúťažným účinkom.

(pozri bod 75)

3. Súdy Únie odkryli viacero kritérií relevantných pre posúdenie, či ide o jediné porušenie článku 81 ES a článku 53 Dohody o Európskom hospodárskom priestore (EHP), a to konkrétne zhodnosť cieľov dotknutých postupov, zhodnosť dotknutých výrobkov alebo služieb,

4. Na základe zásady individuality trestov a sankcií môže byť fyzická alebo právnická osoba sankcionovaná len za skutky, ktoré sa jej osobne vytýkajú, pričom táto zásada je uplatniteľná v každom administratívnom konaní, ktoré môže viesť k sankciám podľa pravidiel Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže. Táto zásada sa však musí uplatňovať v súlade s významom pojmu podnik v zmysle článku 81 ES. V tomto ohľade pojem podnik zahŕňa hospodárske jednotky, ktoré pozostávajú z jednotnej organizácie osobných, hmotných a nehmotných prvkov, ktoré dlhodobo sledujú konkrétny hospodársky cieľ, a môžu prispieť k spáchaniu takého porušenia, aké je uvedené v predmetnom ustanovení. Právo hospodárskej súťaže totiž uznáva, že rôzne spoločnosti patriace do tej istej skupiny tvoria jeden hospodársky subjekt, a teda jeden podnik v zmysle článku 81 ES vtedy, ak dcérske spoločnosti skupiny neurčujú svoje správanie na trhu samostatne.

Z toho vyplýva, že je potrebné zamietnuť tvrdenie, podľa ktorého skutočnosť, že podnik zúčastňujúci sa porušenia je tvorený viacerými rôznymi spoločnosťami, neznamena, že sa s týmito spoločnosťami musí zaobchádzať ako s jediným účastníkom porušenia. Toto tvrdenie totiž vyplýva zo zámieny medzi pojmom podnik a pojmom spoločnosť a nemá oporu v judikatúre.

spočívajúca v zohľadnení obratu podniku, a teda prípadne kumulovaného obratu všetkých spoločností tvoriacich tento podnik, je totiž stále rovnaká, čiže hospodárske subjekty musia o nej vedieť. Navyše ustálená prax Komisie spočívajúca v zohľadnení obratu za posledný celý rok porušenia na účely výpočtu východiskovej sumy pokuty bola implicitne akceptovaná judikatúrou.

(pozri body 122, 123)

5. V oblasti hospodárskej súťaže nespôsobuje spätné uplatnenie konceptu hospodárskej jednotky Komisiou na účely výpočtu sumy pokuty sprísnenie sankcie, a preto neporušuje článok 7 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach, podľa ktorého nesmie byť uložený prísnejší trest, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu. Prax Komisie pri výpočte výšky pokuty

V tomto ohľade, v prvom rade odstrašujúci dosah pokút predstavuje jednu zo skutočností, v závislosti od ktorých sa musí stanoviť závažnosť porušenia. Odstrašujúci charakter pokuty však vo veľkej miere závisí od toho, či je pokuta dostatočne citelná pre dotknutý podnik. Aby bolo možné merať odstrašujúci charakter pokuty vo vzťahu k podniku, ktorý sa zúčastnil porušenia, je potrebné zohľadniť takú situáciu, aká existovala na konci porušenia, a nie skoršiu situáciu. V druhom rade je neuskutočniteľné a v každom prípade neprímerané vzhľadom na zásadu riadnej správy vecí verejných a požiadavku hospodárnosti správneho konania žiadať Komisiu, aby zohľadnila vývoj obratu dotknutých podnikov počas celej dĺžky trvania kartelu. Takýto prístup by si vyžadoval, aby sa vypočítavala samostatná východisková suma pokuty za každý rok účasti na karteli a aby sa na tento účel

stanovovali jednotlivé trhové podiely jeho účastníkov za každý rok porušenia.

(pozri body 124 – 127)

6. V oblasti hospodárskej súťaže môže Komisia rozumne predpokladať, že 100% dcérska spoločnosť určitej materskej spoločnosti v zásade vykonáva pokyny, ktoré jej materská spoločnosť dáva, a že z tohto predpokladu vyplýva, že Komisia nie je povinná overovať, či materská spoločnosť skutočne vykonávala túto právomoc. Pripísanie správania dcérskej spoločnosti materskej spoločnosti teda nepredpokladá dokázanie toho, že materská spoločnosť vedela o konaniach dcérskej spoločnosti. Naopak práve materskej spoločnosti prislúcha, keď sa domnieva, že napriek svojej 100% účasti na základnom imaní dcérskej spoločnosti si táto dcérska spoločnosť určuje svoje správanie na trhu samostatne, aby na základe presvedčivých dôkazov vyvrátila túto domnienku.

(pozri bod 130)

7. Právnické osoby, ktoré sa nezávisle zúčastnili na porušení článku 81 ES a článku 53 Dohody o Európskom

hospodárskom priestore (EHP) a ktoré boli následne nadobudnuté inou spoločnosťou, naďalej samy zodpovedajú za svoje porušujúce správanie predchádzajúce ich akvizícii, pokiaľ tieto spoločnosti neboli len čisto a jednoducho zlúčené s nadobúdateľom, ale naďalej vykonávali svoje činnosti ako dcérske spoločnosti. V takom prípade môže byť nadobúdateľ považovaný za zodpovedného za správanie svojej dcérskej spoločnosti od okamihu jej nadobudnutia, pokiaľ dcérska spoločnosť pokračuje v porušení a pokiaľ možno preukázať zodpovednosť novej materskej spoločnosti.

Navyše rovnaká zásada sa musí uplatniť *mutatis mutandis* za predpokladu, že sa nadobudnutá spoločnosť pred svojou akvizíciou nezúčastňovala na porušení ako nezávislá spoločnosť, ale ako dcérska spoločnosť inej skupiny.

(pozri body 139, 141)

8. Solidárna zodpovednosť medzi spoločnosťami za zaplatenie pokút uložených z dôvodu porušenia článku 81 ES a článku 53 Dohody o Európskom hospodárskom priestore (EHP) je právny účinok, ktorý automaticky vyplýva z hmotnoprávných ustanovení týchto článkov.

Jednotnosť správania podniku na trhu odôvodňuje na účely uplatnenia práva hospodárskej súťaže, aby spoločnosti alebo všeobecnejšie právne subjekty, voči ktorým možno zaň vyvodzovať osobnú zodpovednosť, zodpovedali solidárne. Solidárna zodpovednosť za zaplatenie pokút uložených na základe porušenia článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP v rozsahu, v akom je jej cieľom zaručiť účinné vymáhanie uvedených pokút, sa podieľa na dosiahnutí odstrašujúceho účinku, ktorý vo všeobecnosti právo hospodárskej súťaže sleduje, pričom sa rešpektuje zásada *ne bis in idem*, ktorá je základnou zásadou práva Únie, potvrdená tiež článkom 4 protokolu č. 7 Európskeho dohovoru o ľudských právach, ktorá pri rovnakom porušení práva hospodárskej súťaže zakazuje sankcionovať viac než jedenkrát to isté správanie podniku na trhu prostredníctvom právnych subjektov, voči ktorým zaň možno vyvodiť osobnú zodpovednosť.

Skutočnosť, že osobná zodpovednosť viacerých spoločností na základe účasti toho istého podniku na porušení nie je rovnaká, nebráni tomu, aby im bola uložená povinnosť solidárne zaplatiť pokutu, pokiaľ solidárna zodpovednosť za zaplatenie pokuty pokrýva len obdobie, počas ktorého tieto spoločnosti tvorili hospodársku jednotku, čiže tvorili jeden podnik v zmysle práva hospodárskej súťaže. V tomto ohľade zo zásady individuality trestov a sankcií vyplýva, že každá

spoločnosť musí mať možnosť vyvodit' z rozhodnutia, ktoré jej ukladá solidárne zaplatenie pokuty s jednou alebo viacerými spoločnosťami, výšku podielu, ktorého zaplatenie jej prináleží vo vzťahu k jej solidárnym spoludlžníkom, akonáhle bude pohľadávka Komisie uspokojená. Na tieto účely musí Komisia najmä spresniť obdobia, počas ktorých sú dotknuté spoločnosti (spolu)zodpovedné za porušujúce správanie podnikov zúčastňujúcich sa na karteli, a prípadne stupeň zodpovednosti uvedených spoločností na týchto správaniach.

Preto rozhodnutie, ktorým Komisia ukladá viacerým podnikom, aby solidárne zaplatili určitú pokutu, spôsobuje nevyhnutne tie isté účinky, ako sa z právneho hľadiska vzťahujú k právnemu režimu platenia pokút v rámci práva hospodárskej súťaže, a to tak vo vzťahoch medzi veriteľmi a solidárnymi dlžníkmi, ako aj vo vzťahoch medzi solidárnymi dlžníkmi navzájom.

Výlučne Komisii prislúcha, aby v rámci výkonu svojej právomoci ukladať pokuty

na základe článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 stanovila jednotlivé podiely rôznych spoločností v rámci súm, na ktorých zaplatenie boli solidárne zaviazané, keďže boli súčasťou toho istého podniku, pričom táto úloha nemôže byť osobitne ponechaná na vnútroštátne súdy.

spoludlžníkom žalobu na vrátenie súm, ktoré musela zaplatiť nad rámec svojho podielu na pokute.

(pozri body 149, 151 – 153, 156 – 158)

V prípade neexistencie iných údajov v rozhodnutí, ktorým Komisia uložila solidárne zaplatenie pokuty viacerým spoločnostiam z dôvodu porušujúceho správania podniku, vyvodzuje voči nim za uvedené správanie rovnakú zodpovednosť. Spoločnosti, ktorým je uložená pokuta, ktorú majú zaplatiť solidárne, pričom znášajú, pokiaľ nie je v rozhodnutí ukladaná pokuta uvedená inak, rovnakú zodpovednosť za spáchanie porušenia, musia v zásade prispieť rovnakým dielom k zaplateniu pokuty uloženej z dôvodu tohto porušenia. Ak aj rozhodnutie, v ktorom je viacerým podnikom uložené solidárne zaplatenie pokuty, neumožňuje *a priori* stanoviť, ktorá z týchto spoločností bude v skutočnosti vyzvaná na zaplatenie pokuty Komisiou, nenecháva žiadne pochybnosti o podieloch sumy pokuty, ktorých zaplatenie im prislúcha, takže každá z nich môže prípadne podať proti svojim solidárnym

9. V prípade kartelu celosvetového rozmeru, ktorého súčasťou je okrem stanovovania cien aj rozdelenie trhov, môže Komisia vychádzať z celosvetového obratu dosiahnutého predajom dotknutého výrobku, aby prostredníctvom východiskovej sumy pokuty vystihla povahu porušenia, jeho skutočný dopad na trh, ako aj rozsah geografického trhu, pričom zohľadní veľkostné rozdiely medzi členmi kartelu. Keďže Spojené kráľovstvo a Írsko spolu predstavujú významnú časť spoločného trhu, ujma spôsobená hospodárskej súťaži na týchto trhoch nemôže byť kvalifikovaná ako menšia. Vzhľadom na to, že porušenie vytýkané žalobcom v napadnutom rozhodnutí zahŕňa konkrétnu výhradu, podľa ktorej si dotknuté podniky rozdelili rôzne národné trhy na európskej úrovni prostredníctvom systému „výrobných krajín“, skutočnosť, že žalobca v súlade s touto nedovolenou dohodou obmedzil svoje činnosti

v rámci spoločného trhu na domáce trhy, nemôže byť uznaná za poľahčujúcu okolnosť. Napokon, pokiaľ účastníci kartelu zohľadňovali svoje celosvetové obraty pri stanovovaní svojich individuálnych kvót v rámci kartelu, ktoré sa uplatňovali tak na európskej úrovni mimo „výrobných krajín“, ako aj na celosvetovej úrovni, Komisia je takisto oprávnená pri posudzovaní špecifickej váhy rôznych podnikov zapojených do kartelu zohľadniť ich obrat na celosvetovej úrovni.

Preto sa nezdá, že by postup Komisie spočívajúci v stanovení pokút takým spôsobom, ktorý nie je úplne úmerný trvaníu porušenia, presahoval rámec voľnej úvahy, ktorú jej priznáva judikatúra.

(pozri body 181, 182)

(pozri body 170, 171)

10. Právo Spoločenstva nevyžaduje, aby pokuty uložené rôznym spoločnostiam v rámci toho istého podniku boli úmerné dĺžke účasti na porušení vytykanom každej z týchto spoločností. V dôsledku toho porovnanie medzi sumami v eurách za mesiac účasti na porušení uplatnené na dve spoločnosti, ktorým sa vytyka účasť rôzneho trvania, nemôže preukázať nepravosť zaobchádzania.
11. Zo skutočnosti, že viacero spoločností je solidárne zodpovedných za zaplatenie pokuty z dôvodu, že tvoria jeden podnik v zmysle článku 81 ES vo vzťahu k uplatneniu maximálnej výšky pokuty stanovenej článkom 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003, nevyplýva, že záväzok každej z nich sa obmedzuje na 10% obratu, ktorý daná spoločnosť dosiahla počas posledného účtovného roku. Maximálna výška pokuty 10% obratu v zmysle tohto ustanovenia sa totiž musí vypočítavať na základe celkového obratu všetkých spoločností tvoriacich jediné hospodársku jednotku konajúcu ako podnik v zmysle článku 81 ES, pretože výlučne celkový obrat spoločností, z ktorých sa tento podnik skladá, môže predstavovať informáciu o veľkosti a hospodárskej sile dotknutého podniku.

Pojem podnik v zmysle článku 23 ods. 2 a 3 nariadenia č. 1/2003 sa nelíši od pojmu podnik v zmysle článku 81 ods. 1 ES. Preto nie je namieste, aby sa v prípade solidárnej zodpovednosti viacerých spoločností vnútri skupiny tvoriacej podnik v zmysle týchto ustanovení stanovila horná hranica pokuty vzhľadom na spoločnosť s najnižším obratom.

(pozri body 186, 187)

12. Skutočnosť, že sa materskej spoločnosti pripisuje zodpovednosť za správanie dcérskej spoločnosti z dôvodu, že určovala jej obchodné správanie, nemá za následok, že sa uvedená materská spoločnosť musí považovať za autora tohto správania namiesto dcérskej spoločnosti. Inými slovami, zodpovednosť materskej spoločnosti za správanie dcérskej spoločnosti v žiadnom prípade nezbavuje dcérsku spoločnosť jej vlastnej zodpovednosti ako právnickej osoby a ostáva osobne zodpovedná za protisúťažné postupy, na ktorých sa zúčastnila.

(pozri bod 196)

13. Usmernenia Komisie pre výpočet pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 ESÚO vo svojom bode 3 upravujú zníženie východiskovej sumy pokuty z dôvodu „osobitných polahčujúcich okolností“, ako sú najmä pasívna alebo nasledovateľská úloha žalobcov pri uskutočňovaní porušenia a ukončenie porušenia, akonáhle zasiahne Komisia. Toto ustanovenie neuvádza taxatívny výpočet polahčujúcich okolností, ktoré by Komisia musela zohľadniť. V dôsledku toho si Komisia ponecháva určitú mieru voľnej úvahy na posúdenie celkového významu prípadného zníženia sumy pokút na základe polahčujúcich okolností.

V tomto kontexte Komisia nemôže byť nijakým spôsobom povinná priznať v rámci svojej voľnej úvahy zníženie pokuty za skončenie zjavného porušenia, či už k skončeniu došlo pred jej zásahmi, alebo po nich. Aj keď Komisia v minulosti považovala dobrovoľné ukončenie porušovania za polahčujúcu okolnosť, na základe svojich usmernení môže brať do úvahy skutočnosť, že zjavné veľmi závažné porušenia sú stále relatívne časté, hoci ich protiprávnosť bola preukázaná od začiatkov politiky hospodárskej súťaže Spoločenstva, a teda môže zastávať názor, že je opodstatnené upustiť od tejto

veľkorysej praxe a už nekompenzovať ukončenie takého porušovania znížením pokuty.

15. Základom na zníženie pokút v prípade spolupráce podnikov podieľajúcich sa na porušeníach práva Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže je domnienka, podľa ktorej takáto spolupráca uľahčuje úlohu Komisie spočívajúcu v zistení existencie porušenia a v jeho prípadnom ukončení.

(pozri body 207, 208, 211, 213)

14. Skutočnosť, že podnik, ktorého účasť na karteli zakázanom pravidlami hospodárskej súťaže, teda na porušení veľmi závažnej povahy, bola z právneho hľadiska dostatočne preukázaná Komisiou, bol uvedený do omylu ostatnými účastníkmi tohto kartelu, ktorí sa pokúsili získať ďalšie výhody k výhodám, ktoré pre nich už vyplývali z uvedeného kartelu, nemôže viesť k tomu, aby sa správanie tohto podniku považovalo za menej závažné. Z tohto dôvodu takéto skutočnosti nemôžu predstavovať poľahčujúcu okolnosť a najmä nepreukazujú výlučne pasívnu a nasledovateľskú úlohu uvedeného podniku v rámci kartelu.

Ako je to uvedené v bode 29 oznámenia o oslobodení od pokút a znížení pokút v prípadoch kartelov, toto oznámenie vyvolalo legitímne očakávania, o ktoré sa opierajú podniky, ktoré chcú informovať Komisiu o existencii kartelu. So zreteľom na legitímnu dôveru, ktorú podniky majúce záujem spolupracovať s Komisiou mohli vyvodzovať z tohto oznámenia, je Komisia povinná postupovať v súlade s ním pri posudzovaní spolupráce na účely stanovenia výšky pokuty ukladanej tomuto podniku. V medziach vytýčených uvedeným oznámením o spolupráci však Komisia disponuje širokou mierou voľnej úvahy pri hodnotení, či dôkazy predložené určitým podnikom majú alebo nemajú pridanú hodnotu v zmysle bodu 22 uvedeného oznámenia a či je na základe tejto skutočnosti opodstatnené priznať podniku zníženie pokuty na základe tohto oznámenia. Toto hodnotenie

(pozri bod 218)

je predmetom obmedzeného súdneho preskúmania.

možnosť vlastného vypočutia svedkov vypočutých Komisiou.

(pozri body 233, 234)

(pozri body 219 – 221)

16. Základná zásada rešpektovania práva na obhajobu vyžaduje, aby sa podnikom a združeniam podnikov dotknutým vyšetrovaním Komisie v oblasti hospodárskej súťaže už v štádiu správneho konania umožnilo účinne uviesť ich stanovisko k skutočnosti a relevantnosti skutkových okolností, výhrad a okolností uvádzaných Komisiou. Uvedená zásada však naopak nevyžaduje, aby sa týmto podnikom poskytla v rámci správneho konania
17. Pokiaľ preskúmanie žalobných dôvodov predložených určitým podnikom proti zákonnosti rozhodnutia Komisie, ktorým sa mu ukladá pokuta za porušenia predpisov Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže, odhalilo protiprávnosť, je namieste, aby Všeobecný súd preskúmal, či musí pri uplatnení svojej neobmedzenej právomoci zmeniť napadnuté rozhodnutie.

(pozri bod 238)